

Rytmik FORUM

Svenska Rytmikpedagogförbundet Dalcroze medlemstidning Nr 1-2005 Årgång 23

Run

Walk

Skip

Gallop

Sway

SRD

Svenska Rytmikpedagogförbundet Dalcroze

Ordförande har ordet

Kära läsare.

Åter dags för ett nytt nummer av Rytmikforum. Kanske något tunnare än vanligt, men jag har förhoppning om att alla ni som lovade att skriva ska lämna artiklar till nästa nummer istället.

Flera personer har bett oss att göra ett nummer om rytmikundervisning integrerat med andra undervisningsämnen. Två ickemedlemmar har redan skickat in en beställning på ett specialnummer av Rytmik och matematik.

Men det finns inget sådant nummer (ännu). Varför? Jo, alla vill läsa Rytmikforum, men ingen verkar vilja skriva. Jag känner mig som världens tjugaste människa när jag ringer runt och försöker få material till tidningen.

Därför säger jag så här: till alla er som arbetar med ämnesintegrering och önskar en tidning om detta (jag vet att ni är många) – den som vill ta del av andras erfarenheter och idéer om detta måste själv dela med sig! Tidningen blir inte till på något magiskt sätt, t.ex. att jag håller ut ett papper och Jaque-Dalcroze ande svävar över den och fyller bladen med ord. Ack, om det ändå vore så enkelt att få ihop ett nummer av Rytmikforum!

Nog om detta!

Det är åter dags för årsmöteshelgen. Jag ser med spänning fram mot årsmöteskursen. Jag har hört så mycket, från många olika håll, om hur intressant och duktig vår kursledare är. Hon lär ha en stor repertoar av sånger och rytmiker att lära ut. Så det lär bli en matnyttig kurs.

Tyvärr har vi i förbundet ingen möjlighet att ordna lunch, så matsäck måste ni ha med er. Det kanske kan bli ett slags knytkalas.

En liten påminnelse om hur trevligt och nyttigt det är att gå på kurs tillsammans med andra rytmikpedagoger får ni när ni läser Karin Holmströms minnen från förra årets årsmöteskurs.

Vi ses den 12 i mars i Malmö!

Karin Jehrlander

Innehåll 1 / 2004

- 2 SRD
- 3 Årsmöteskurs och kallelse till årsmöte
- 4 Rytmikkonferens
- 6 Rytmiklärarminnen
- 7 Vad gör du nu?
- 10 Följetong

Omslagsbild

Illustration från Heather Gell
”MusicThrough Movement”

Glöm inte bort vår hemsida
www.rytmik.just.nu

Rytmikforum ges ut av Svenska Rytmikpedagogförbundet Dalcroze
Ansvarig Utgivare: Karin Jehrlander, ordförande i SRD
Redaktion: Karin Jehrlander
Redigering och Layout : SATB
Tryck: Ekonomiprint

Skicka insändare artiklar, bilder och synpunkter via e-post till
karin.jehrlander@telia.com eller på diskett eller på papper till
SRD, Rapsodivägen 136, 142 41 SKOGÅS
Hemsida: www.rytmik.just.nu

ISSN 0280 - 6117

Årsmöteskurs med Tina Quartey.

Workshop med inriktning på polyrytmik och samspel på congas och andra slagverksinstrument.

Lördagen den 12 mars,
klockan 10:00 – 14:45 (lunchpaus 12:00 – 13:15)
i Musikhögskolan Malmö sal 202

Pris: endast 300:- (kursen är subventionerad av SRD)

Anmälan till Jill Nyberg på tfn: 031-40 45 47
Eller på dalcroze@hotmail.com

Tina Quartey har många års erfarenhet både som pedagog och som Slagverksmusiker. Hon har bland annat spelat Filarfolket, Groupa, Lena Willemark och Ale Möller. Just nu spelar hon med Mats Edén, Alwa och slagverksgruppen Trumhinnorna, som spelar för barn.

Tinas rytmiska fundament har grundlagts under långa vistelser i Brasilien och Kuba. Hennes favoritinstrument är berimbau, chekere, congatrummor och batá. Hon fascineras av rytmiska kopplingar mellan olika traditioner och undervisar i slagverk med utgångspunkt i de svenska danstyperna, där rytmiskt material ofta hämtas i den afrokubanska traditionen.

Tina har också ett rikt förråd av sånger att lära ut.

Kallelse till årsmöte i Svenska Rytmikpedagogförbundet Dalcroze.

Lördagen den 12 mars 2005, klockan 15:15
i Musikhögskolan Malmö sal 202

Hjärtligt välkomna!

Dagordning

1. val av ordförande för årsmötet
2. val av sekreterare för årsmötet
3. val av två justeringsmän
4. fråga om årsmötet utlysts i rätt ordning
5. styrelsens årsredovisning
6. revisorernas berättelse
7. fråga om balansräkning skall fastställas
8. fråga om styrelseledamöterna skall få ansvarsfrihet
9. beslut med anledning av förbundets vinst eller förlust enligt balansräkning
10. bestämmande av årsavgift
11. val av styrelseledamöter jämte suppleanter
12. val av revisorer jämte suppleanter
13. övriga ärenden

Minnen från Europeiska rytmikkonferansen våren 2004

Det är tisdag morgon och allt är packat för semestertrippen. Utom det man glömt förstås. Nu ska vi bara vänta på posten så sticker vi iväg. I samma sekund som jag ser ryggen på brevbäraren där han cyklar iväg rusar jag ut och vittjar brevlådan. HURRA! Rytmikforum! Jo, det är hurra för mig för jag tycker det är jätteroligt när den kommer och man får veta lite om vad som är på gång och över huvud taget känns det som lite kontakt med andra rytmikpedagoger. Men inte bara "hurra" denna gång, utan också "Hjälp, redan?" Jag skulle ju ha skrivit om "Rytmik i vår tid" - den internationelle rytmikkonferensen som ägde rum i Stockholm i skiftet april-maj. Vart tog tiden vägen? Jaja, vi vet väl alla med det här yrket hur maj månad kan vara. Men bättre sent än aldrig!

För mig som har haft en ganska trasslig termin arbetsmässigt och dessutom två barn som kräver mycket tid hade jag ju sett fram emot bara detta att få åka iväg själv. Äta lunch i lugn och ro. Sova en hel natt. Och så framför allt att få vara krukan som blir ifylld och inte bara vara den som ger hela tiden. Hela tågresan upp - utom den tid jag satt och skvallrade med två goda kollegor - studerades pappret med de olika workshoppen noga. Vad svårt det var att välja! Det fanns så mycket jag ville gå på. Mina egna lärare från min tid på utbildningen vore ju roligt att liva upp gamla minnen hos, men nu fanns ju chansen att få möta flera internationella lärare. Så spännande!

När vi anlände till KMH blev jag först lite missmodig. Det var så trångt, omöjligt att kunna anmäla sig i informationen. Hur ska det här bli? Men jag hade inte behövt vara orolig. Snart fick jag försäkringar om att det gick bra att anmäla sig senare, och så brakade det hela loss.

Jag skulle kunna skriva om den roliga inledningen, presentatören som var så duktig, organisationen som fungerade m.m. men det gör jag inte utan går direkt på det som ändå kändes viktigast: lektionerna. Min goda vän och kollega funderade över olika strategier i valen. Skulle vi välja samma för att diskutera efteråt eller skulle vi ta olika för att ²täcka upp² mer och sedan delge varandra? Men det vet vi ju av erfarenhet att det är den egna upplevelsen som gör det så speciellt så det gav vi upp. Det fick bli val med hjärtat.

Mitt första val blev: ²Sound and Silence² med Christine Straumer från Dresden. Det var i mitt tycke en "vanlig" rytmiklektion med lite olika infallsvinklar på hur viktig del pausen är i musiken. Även om Christine enligt egen utsago förkortade varje moment i passet - eftersom vi var "specialister" - så fick vi ändå vara med om en genomtänkt linje genom hela lektionen. Och vad härligt hon använde pianot!

Andra passet gick jag på "Body Percussion" med Reinhard Ring från Hannover. Reinhard hade valt att inte hålla en hel lektion, utan ge smakprov och olika tips. Efteråt antecknade vi så pennorna glödde. Och dessutom fick vi tillgång till lösenordet till hans hemsida för mera tips på musikval m.m. Tackar!

Det stora kruxet under hela konferensen var det att få tiden att räcka till. Jag hade velat ha fler workshops, mer tid mellan passen för att anteckna, mer tid att upptäcka likheter och skillnader mellan de olika utbildningarna, mer tid att diskutera med de andra ländernas deltagare hur arbetssituationen ser ut för dem m.m. I sanningens namn pratade jag nästan inte alls med någon utomnordisk deltagare, jag hade fullt upp med de närmare kollegorna.

Nåja, som ni säkert läste i förra numret var det seminarium och sedan valborgsutflykt på fredagen. Jag skriver inte mer om det - mer än att det var trevligt - utan går på lördagens workshops.

Först på lördagen deltog jag i ”Eurythmics Movement and Percussion” med Sabine Vliex och Frank Bockius från Trossingen. Efteråt hörde jag väldigt olika åsikter om passet, och själv kände jag att vissa delar tyckte jag var så bra att jag glömde bort att annat inte föll mig lika mycket på läppen. Det jag gillade var den nya synen jag fick på bl.a. handtrumma. Detta instrument som så ofta får vara med i karikatyren av en rytmiklärare. Frank visade för mig helt nya tekniker att spela på detta instrument, och fick det att låta som jag aldrig hade trott att det var möjligt. Även äggmaraccas visade sig ha oanade möjligheter! Det var roligt för mig att få den typen av kick eftersom jag ofta jobbar med ytterst små resurser - om det överhuvudtaget finns något så är det just äggmaraccas. Kul att få tips på variationer där.

Det andra passet på lördagen har jag inte antecknat något från. Det säger ganska mycket! ”Interaktive Rhytmik: Distance and Approach” med Gudrun Schafer från Hamburg. Om någon som läser detta hade med sig något positivt från det passet får ni gärna höra av er till mig så vi kan diskutera det hela. Äsch, det låter väl hårt detta, det var mycket som var bra. Men det stora intrycket av lektionen var att så vill jag inte bemöta mina elever, så ska jag inte uttrycka mig och en allmän känsla av missmodighet när lektionen var slut. Kanske var det något av en kulturkrock, men nog känns det bra att någon gång under lektionen få åtminstone ett halvt leende?

Desto roligare var det på demonstrationslektionen som Camilla Gölstam höll med sina elever. Jag kan inte annat än hålla med om som det stod i förra numret att fler beslutsfattare skulle få se dylika demonstrationer!

Så var det dags för SRD’s årsmöte, och sen det som nästan var roligast av allt: före-ställningen med studenter från de olika utbildningarna. Det var både intressant och roligt att se de olika resultaten, få sina egna fördomar både komma på skam och bekräftas, försöka tänka sig processen bakom det vi såg etc! Stort TACK till alla som medverkade!

Och naturligtvis ett minst lika stort TACK till alla som har arbetat för att detta skulle bli av! Ni har gjort ett jättearbete och det har betytt oerhört mycket för oss deltagare att få vara med om en sån här begivenhet!

På söndag förmiddag satt jag på tåget hem och funderade på om mina förväntningar - och de var höga! - hade infriats. Tja, äta i lugn och ro blev det inte precis, det var ju så många man skulle prata med. Sova en hel natt gick också bort. Kollegan och jag bodde på samma ställe och gick igenom anteckningar och testade övningar på varandra till långt in på småtimmarna. Men - och det var ju det viktigaste - jag kände mig rejält påfylld! Och det är så oerhört viktigt för att orka. Min kruka blev så full att det räcker för att kunna pytsa ut lite i taget under en lång tid. Hoppas att jag får möjlighet att åka på nästa internationella konferens snart igen!

Karin Holmström

Minnen från mitt liv som rytmiklärare.....

1964 på våren. Nu är jag färdig! Färdig ”rytmikfröken”.

- Förlåt, vad var det du sa? frågar kavaljeren på dansgolvet i Konstfacks stora sal.

- Jag är Dalcrozepedagog, ja rytmiklärare, försöker jag förklara.

- Oh, förlåt, jag kan inte dansa så bra, fortsätter kavaljeren, men vi kan ju dricka en Coca-Cola

Konstfacks lokaler på Gärdet i Stockholm, i mörka rum utan fönster, tillbringade jag tre år för att bli rytmiklärare. Vi fick göra utflykter hem till Hjördis och Lennart Lundén på Lidingö för att sjunga Lennarts fantastiskt ”kluriga” sånger och lära oss HOPPSORNA av Hjördis.

Sedan, ut i verkligheten: Rytmik och FU. Sopa golv och flytta bänkar.

Mina bästa kollegor var vaktmästaren och städerskan. I lärarrummen var det alltid tomt. Jag släpade flöjter och skrammelväska i en shoppingvagn mellan distrikten. Vantör, Bagarmossen.....

Sedan kom de egna barnen och andra sysselsättningar. Men en dag insåg jag sammanhanget. Den gemensamma faktorn, Musik – Rytmik - Drama.

Jaques-Dalcroze, Isadora Duncan och Elsa Olenius (Vår Teater) var mina inspiratörer.

Kroppen och själen hittar sitt språk. Att ge barnen en möjlighet att uttrycka sig genom musik, rörelse och ord. Fantasin flödar, möten, skapande processer, rummen intas av barn som lär sig att inte bara härma utan också att ta egna initiativ.

Ett barn ska ledas så att ”dess själ kommer i samklang med de ädlaste och mest andliga uttrycken hos människan”. (Isadora Duncan)

I skriften ”Metoden Jaque-Dalcroze och dess mål” av Edith von Goette står det på sidan 3:

”Det som skiljer metoden J-D från andra metoder, vilka sysselsätta sig med kroppsutbildning, är den samtidiga uppfostran av kropp och själ. I denna förening av kroppsliga och själsliga funktioner ligger metodens tyngdpunkt och bortsett från alla pedagogiska fördelar dess rent mänskliga värde, ty känslan av att kroppsligen kunna uttrycka sina andliga och själsliga intryck utlöser i hög grad en känsla av befrielse och tillfredsställelse.”

Jag är tacksam för all inspiration från dessa goda pedagoger. Mitt liv som rytmiklärare har varit fyllt av lycka.

Stockholm den 26/1 2005 Agneta Gusterman, rytmikpedagog i snart 41 år

Vad gör Du nu för tiden?

Den här gången har Rytmikforum ställt frågan till dem som slutade på Rytmiklärutbildning i Stockholm 1989. Jag var själv en av dem som tog avsked av Musikhögskolan det året. Ursprungligen hade vi varit dubbel så många, men i många tog sabbatsår inför sista studieåret. Det var en liten men tapper skara som var med på utsparksfesten våren 1989.

Lars Annersten

Vad gör du nu?

Jag arbetar på Musikmuseét i Stockholm 80%. Det är fjärde året jag är där och då började jag som frilansare till att jag nu arbetar där. När grundskolegrupper eller gymnasiegrupper kommer till museet är det min uppgift att visa dem runt. Sen arbetar jag på kulturskolan i Stockholm med Steel Pan grupper resterande 20%. Ibland undervisar jag i det även i Södertälje.

Har din utbildning kommit till nytta?

Ja, det tycker jag. Det är ju min metod som allt mitt musikpedagogiska arbete grundar sig på. I mitt arbete på museet har jag också mycket användning av det kontaktnät med rytmik och musiklejare som jag har.

Fortbildning?

Småkurser, ja.

Ett gott råd!

Ha kul! (skratt...) Nä, men att ha kvar sin lust för musiken och ta hand om den är viktigt. Också att hitta vägar för sitt eget musicerande. Kanske inte tokjobba hela sitt liv i grundskolan?

Tina Kjebon

Vad gör du nu?

Jag undervisar i piano på Annorlunda Musikskolan i Sollentuna.

Har du haft användning för din utbildning?

O, ja, utan den utbildningen hade jag inte fått det arbetet som jag har.

Fortbildning?

Jag har gått några fortbildningskurser i pianometodik.

Ett gott råd!

Att undervisningen ska vara roligt och stimulerande för både läraren och eleverna. Varje lektion ska vara en musikalisk upplevelse för både mig själv och eleverna.

Katrin Forsmo

Vad gör du nu?

Jag frilansar just nu i ett musikteaterprojekt för gymnasiet. Där vi har egen hemsida och på alla sätt får marknadsföra oss själva. Har några jobb med en koreograf. Jag har arbetat mycket med barnrytmik på dagis annars genom åren. Just nu möter jag en typ av vattenrytmik när jag arbetar extra som avlösare för ett utvecklingsstört barn.

Jag har också jobbat med Kerstin Lindgren i olika dansprojekt under 10 år efter att ha varit hennes elev på musikhögskolan i 4 år, vilket gett mycket.

Har din utbildning kommit till nytta?

Absolut! En koreograf sa till mig att jag var oersättlig i den mån att jag både komponerade musik, dansade och spelade. När jag spelade på Teater Pero fick jag t.ex. även vara med i det konstnärliga skeendet. Som rytmikare kan man delta i dramatiken, musikaliskt och med fysiskt uttryck då man är van vid dynamiken och att va på scen. Kombination rörelse och instrument har kommit väl till nytta. Improvisation har också varit bra att ha med sig.

Kanske saknades viss progression i några ämnen under utbildningen. Solmisation duttade vi bara lite vid och så, men man måste ju välja.

Fortbildning?

Olika röstkurser och dansgruppen med Kerstin Lindgren. Teaterkurs och medverkan i teaterprojekt.

Ett gott råd!

Ja, för mig har det ju varit att ha med sig improvisationen, instrument och rörelse. Annars tycker jag att man kan tänka på att man har mycket att ge. På utbildningen var det lätt hänt att bli väldigt självkritisk, det var mycket att ta in och förmedla ut och allt han man inte med att smälta. Att bevara sin konstnärliga lust. Ord är viktiga men ibland använder vi orden mer än vi behöver. Var kan jag låta musiken, rörelsen leda istället. Att musik, rörelse är kommunikation utöver ord har jag även erfarit utomlands. Jag har ett gott minne av ett möte med zigenare där vi kom sjungandes och spelades till mötes. Genast så fanns en lustfylld kommunikation. Vi gav något och sen spelade deras musiker och vi dansade. Till slut hade jag en hel ring med barn och vi härmade varandras danssteg.

Gerd Stenlid

Vad gör du nu?

Jag jobbar som musiklärare på en gymnasiesärskola där jag har fast anställning. Jag jobbar också delvis Wiks folkhögskola utanför Uppsala. Där undervisar jag i ensemble, mestadels med blues och folkmusik, på musiklinjen.

Vad i din utbildning har kommit till nytta?

Ett förhållningssätt i att möta olika grupper av människor tycker jag att jag har fått. Speciellt det här med att några kan mycket om musik, andra inget alls eller om man har funktionshinder till exempel. Kroppen har vi ju alla med oss.

Fortbildning?

Lite för egen del som har behövts, bl.a. percussion och kortare musikkurser på folkhögskola. Jag hoppas kunna gå Sångsvanen kurs i vår på Kungliga MHS. Annars mest allmän fortbildning med arbetslaget.

Ett gott råd!

Rytmikmetoden är bra men inte allenagörande. Under utbildningen fick vi del av vissa färdiga koncept och där tycker jag att vi behöver lägga in oss själva och våga hitta vår egen plattform också. Det är också viktigt att vara väl preparerad musikaliskt när det väl gäller. Mötet med människan och att lyssna in är mycket värdefullt det med.

Från utsparksfesten 1989. Musikalisk underhållning på kam och tonboxar.
Från vänster Katrin Forsmo, Karin Jehrlander, Gerd Stenlid och Lars Annersten

Följetongen

Här följer ytterligare ett avsnitt i vår följetong med utdrag ur Paul Beopples häfte "Preparationer för sångundervisningen" från 1912.

Andra lektionen

I. Andningsövning

Ställning a) armarna hålls utsträckta i axelhöjd; handflatorna framåtvända.

Ställning b) armarna hålls bakåtsträckta; händerna hopknäppta på ryggen.

Inandning vid övergång från ställning a till ställning b (Axlarna dras tillbaka, buken spännes).

Läraren räknar långsamt: 1 – 2 för inandning. 3 – 4 för utandning

II. Betoningsövning

1. Klappövning på oregelbundet kommando.
2. Betoning på det första av 2, 3 och 4 slag.
3. Liksom vid övning 2, men enbart den betonade takt delen i varje grupp ska markeras. De övriga räknas i *tankarna*. Hela kroppen (även läpparna) förblir orörlig från den ena accenten till den andra.
4. De *obetonade* takt delarna markeras genom lätta klapp (på stället marsch) under det att *betoningen* utföres i *tankarna*. Till att börja med kan betoningen också utföras med foten under det att händerna klappa de svaga takt delarna lätt.

III. Lyssningsövning

1. Läraren spelar enstaka toner som ligger utanför elevernas tonomfång men låter dem återges inom omfånget c1 – c2.
2. Läraren spelar två snabbt på varandra följande toner, uppåt eller nedåt, omväxlande hela och halva tonsteg. Barnen återger dessa sjungande.

IV Taktövning (Tretakt)

